

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Загальноуніверситетська інструкція з охорони праці № 1- оп
для працівників університету**

Одеса - 2012

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом ректора ОНПУ
26.04.2012 р. № 25

**Загальноуніверситетська інструкція з охорони праці № 1- оп
для працівників університету**

1. Загальні вимоги безпеки

1.1. Ця інструкція встановлює обов'язкові загальні вимоги безпеки при виконанні функціональних обов'язків і робіт для всіх працівників Одеського національного політехнічного університету (далі – університет).

Працівники у своїй роботі керуються цією інструкцією і в обов'язковому порядку інструкціями з охорони праці по видам виконуваних робіт або експлуатованого устаткування.

1.2. Інструкція розроблена на підставі вимог Положення про розробку інструкцій з охорони праці (НПАОП 0.00-4.15-98), Типового положення про навчання з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05) і Порядку розробки й затвердження власником нормативних актів по охороні праці, що діють на підприємстві (НПАОП 0.00-6.03-93).

1.3. До роботи допускаються особи:

- що мають освіту, відповідну до займаної посади (професії або виконуваним роботам) і кваліфікаційним вимогам установленими в законодавчому порядку;
- що пройшли у встановленому порядку медичний огляд і мають висновок про придатність до роботи;
- що пройшли навчання й перевірку знань (стажування / дублювання), інструктажі з охорони праці, пожежної безпеки та електробезпеки, відповідно до встановленого порядку в університеті;
- навчені навичкам надавати першу медичну (долікарську) допомогу.

1.4. Працівники університету зобов'язані:

- дотримуватися трудової дисципліни, виконувати свої обов'язки протягом робочого дня (зміни) й робочого тижня відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку в університеті;

- виконувати роботу згідно з вимогами посадової (робочої) інструкції та Положення про підрозділ;

- вчасно і точно виконувати вимоги охорони праці, пожежної безпеки й електробезпеки в обсягу займаної посади або виконуваних робіт;

- знати і чітко виконувати правила по експлуатації, поводженню й утримуванню використовуваних у роботі засобів праці: устаткування, приладів, обчислювальної техніки, оргтехніки, робочого інструменту й ін.;

- знати небезпечні та шкідливі фактори, які можуть виникнути на своїх робочих місцях (у робочій зоні), а також особливості впливу їх на людину (поразки ними) і вміти надавати належну невідкладну долікарську допомогу;

- знати та вміти застосовувати запобіжний заходи й засоби захисту від впливу небезпечних і шкідливих виробничих факторів;

- знати місця підключення струмоприймачів і позначення, включення/вимкнення пристроїв (автоматів на щитках) на робочих місцях, у приміщеннях;

- знати маршрути шляхів евакуації із приміщення, поверху та корпусу, а також дії працівників у випадку виникнення пожежі й інших аварійних, надзвичайних ситуацій;

- знати місця знаходження засобів пожежогасіння та вміти їх застосовувати;

- при необхідності користуватися спецодягом, засобами індивідуального захисту, підтримувати їхню свіжість і справність;

- дотримуватися особистої гігієни в процесі виконання робіт і після їх закінчення.

1.5. При виконанні трудових обов'язків на працівників можуть впливати небезпечні і шкідливі фактори:

- підвищене значення напруги в електромережі, замикання якого може пройти через тіло людини (коротке замикання);

- підвищений або знижений рівень освітлення;

- перенапруга зорових аналізаторів;

- знижені або підвищені параметри мікроклімату: температура, вологість і швидкість руху повітря в робочій зоні;

- напруга зору, уваги, тривалі статичні навантаження;

- фізичні перевантаження через тривале перебування у фіксованій позі;

- психічно-нервові й емоційні навантаження;

- падіння під час пересування, з висоти;

- падіння предметів з висоти;

- та інші.

1.6. Під час роботи (робочого дня) забороняється:

- знаходження на робочому місці сторонніх осіб без виробничої необхідності;
- розмовляти по телефонам в особистих цілях;
- відволікатися самому й відволікати інших працівників від роботи, а також займатися сторонніми справами.

1.7. Про всі виявлені перед початком, під час і після закінчення робіт порушеннях на робочому місці й неполадках у роботі електроустановок негайно повідомити керівника підрозділу (робіт) і приступати до роботи (продовжувати) необхідно тільки після повного їх усунення.

1.8. Меблі (столи, стільці, шафи та ін.) на робочих місцях у приміщенні необхідно розташовувати так, щоб вони не захарашували вихід із приміщення й не приводили до травматизму та нещасним випадкам. Проходи між столами, меблями повинні бути не менш 1,2 м. Забороняється вішати дзеркала на двері.

1.9. Паління в університеті допускається тільки у відведених для цих цілей місцях за наказом ректора.

1.10. Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, або інші особи – свідки, повинні негайно повідомити безпосереднього керівника (у відділ охорони праці) і при необхідності викликати швидку допомогу по тел. 9-103.

1.11. При порушеннях вимог цієї інструкції кожний працівник несе відповідальність, відповідно до чинного законодавства України.

2. Вимоги безпеки перед початком робіт

2.1. При необхідності провітрити приміщення, по закінченню чого усунути підвищену рухливість повітря (протяги).

2.2. Перевірити якість прибирання приміщення: при наявності забрудненості, нагромадження сміття в урнах – повідомити коменданта корпусу, яка повинна вжити необхідні заходи.

2.3. Оглянути й упорядкувати робоче місце:

- прибрати сторонні предмети й предмети, що не потрібні для виконання поточної роботи;
- забезпечити вільні проходи до робочих місць;
- при необхідності провести вологе прибирання поверхні робочого столу.

2.4. Перевірити оснащення робочого місця; справність, зручність і надійність розташування меблів.

2.5. Перевірити наявність достатнього освітлення. Місцеве освітлення (настільні світильники) відрегулювати, щоб не виникало сліпучої дії. Відрегулювати захисні пристрої на вікнах (штори, жалюзі) таким чином, щоб виключити пряме попадання сонячного світла на робоче місце.

2.6. Перевірити правильність підключення використовуваних струмоприймачів в електромережу.

2.7. Провести зовнішній огляд і перевірити:

- ізоляцію струмоведучих проводів, відсутність механічних ушкоджень і оголених місць шнурів електроживлення, відкритої електропроводки;
- цілісність і справність розеток, штепселів, вимикачів, корпусів електроустановок;
- наявність необхідних попереджуючих знаків (написів) безпеки.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Бути уважним, не відволікатися та не відволікати інших працівників.

3.2. Робоче місце (робочу зону) слід утримувати в порядку та чистоті, не захащувати непотрібними в цей момент речами і предметами.

3.3. Утримувати вільні проходи до робочих місць.

3.4. Постійно стежити за справністю роботи електроприладів, мереж і інших електроустановок.

3.5. Під час роботи забороняється:

- допускати натягування, перекручування, перегинання та пережиму шнурів, проводів електроживлення;
- прокладати проводи, шнури й мережні проводи (Інтернет-проводи) по батареям опалення, поблизу або в зіткненні з нагріваючими поверхнями;
- торкатися до неізольованих або ушкоджених проводів і електричних пристроїв; відкривати двері поверхових електрощитів; електрошаф;
- самостійно проводити налагодження й ремонт електроприладів, апаратури й устаткування (якщо це не входить у службові обов'язки);
- експлуатація кабелів, проводів з ушкодженою ізоляцією, використовувати саморобні подовжувачі і тимчасову проводку;
- використовувати ролики, вимикачі, штепсельні розетки, струмоведучі проводи для підвішування плакатів, одягу й інших предметів;
- переносити електроприлади під напругою;
- залишати без нагляду при виході із приміщення електроприлади під напругою;
- використовувати саморобні електроустановки й електроустановки, не призначених для виконання службових обов'язків.

3.6. Під час пересування по території університету або міста (при місцевих відрядженнях) необхідно:

- дотримувати Правил дорожнього руху в Україні розділ «Обов'язки та права пішоходів», який додається і є невід'ємною частиною цієї інструкції;

- бути уважним, прислуховуватися до сигналів транспорту, що рухається; перебігати або переходити дорогу перед транспортом, що наближається – забороняється;
- рухатися по тротуарам і пішохідним доріжкам;
- остерігатися наступати на кришки люків і різні перекриття ям, канав і котлованів щоб уникнути падіння в них;
- уникати здійснювати переходи по вимощенням під будинками;
- виникати проходження через будівельні ділянки або ділянки, де проводяться ремонтно-будівельні роботи.

3.7. Вимоги безпеки при експлуатації драбин або стрем'янок

Дані вимоги безпеки не поширюються на працівників, які експлуатують драбини або стрем'янки як засоби праці.

3.7.1 для підняття на висоту працівникам необхідно використовувати тільки драбини або стрем'янки. Використання підручних засобів, приладів меблів – забороняється;

3.7.2 при використанні драбин або стрем'янок дозволяється підніматися по ним на висоту тільки до 1,3 м від рівня підлоги;

3.7.3 при необхідності підняття на висоту більш 1,3 м працівники зобов'язані до початку робіт пройти інструктаж з охорони праці та виконувати вимоги безпеки, зазначених в Інструкції з охорони праці при виконанні робіт на висоті;

3.7.4 всі використовувані драбини або стрем'янки повинні бути заводського виготовлення та проходити періодичну перевірку (випробування);

3.7.5 перебувати на щаблях драбини або стрем'янки дозволяється тільки одному працівникові;

3.7.6 перед експлуатацією драбин або стрем'янок необхідно провести візуальний огляд їх цілісності й перевірити:

- наявність обов'язкових написів: інвентарний номер; дата проведення наступних випробувань; належність підрозділу;
- наявність видимої відмітки, що позначає висоту рівної 1,3м;
- наявність на нижніх кінцях «башмаків» з гуми або іншого нековзного матеріалу;
- наявність на стрем'янках пристосувань (гаків, ланцюгів і ін.), що запобігають мимовільне розсовування;
- надійність установки приставних драбин, щоб не виникло її зсування або випадкове перевертання.

3.7.7 при виявленні яких-небудь несправностей і невідповідностей позначеним вимогам експлуатувати драбини або стрем'янки забороняється;

3.7.8 переносити драбини або стрем'янки необхідно акуратно, не травмувавши інших працівників.

4. Вимоги безпеки по закінченню робіт

4.1. Прибрати своє робоче місце, усі використовувані в роботі предмети та речі поставити на відведені місця.

4.2. Виключити електроприлади та освітлення з мережі (за винятком техніки й устаткування, режим роботи яких вимагає цілодобового підключення до електромережі: сигналізація; факс; холодильники).

4.3. Перевірити, щоб усі водопровідні крани були закриті.

4.4. Закрити вікна та кватирки.

4.5. Перевірити приміщення і переконатися, щоб не було тліючих предметів.

4.6. Працівник, що уходить останнім, наприкінці робочого дня повинен закрити приміщення на замок і здати ключі на пост охорони.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні аварійних і надзвичайних ситуацій, нещасних випадків необхідно припинити роботи, повідомити безпосереднього керівника і викликати відповідні служби університету:

- відділ головного енергетика: 4-52, 4-72;
- відділ головного механіка: 1-15, 4-10;
- відділ охорони праці: 3-13;

при необхідності викликати міські служби по телефонам:

- пожежна охорона: 9-101
- швидка допомога: 9-103.
- міліція: 9-102

5.2. Якщо виникла аварійна ситуація, яка загрожує життю людини оперативно вжити можливі заходи по усуненню її причин.

5.3. До прибуття чергових фахівців вжити заходи по локалізації аварійних ситуацій і недопущенню людей у небезпечну зону.

5.4. Потерпілим надати невідкладну медичну допомогу.

5.5. При виникненні пожежі:

- вжити заходи по гасінню джерела з використанням первинних засобів пожежогасіння (вогнегасників);

- діяти відповідно до інструкції «Порядок дій при пожежі».

Розробив:

Начальник відділу
охорони праці

Є.Є. Басиль

Візи:

Головний інженер

Головний енергетик

Голова профкому

В.В. Мігулько

В.І. Пошкурлат

Б.В. Мотулько

ОБОВ'ЯЗКИ І ПРАВА ПІШОХОДІВ ТА ПАСАЖИРІВ

(Витяг з Правил дорожнього руху, затверджених постановою КМУ від 10.10.2001 р. № 1306)

1. Пішоходи повинні рухатися по тротуарах і пішохідних доріжках, тримаючись правого боку.

Якщо немає тротуарів, пішохідних доріжок або пересуватися по них неможливо, пішоходи можуть рухатися велосипедними доріжками, тримаючись правого боку і не утруднюючи рух на велосипедах і мопедах, або в один ряд узбіччям, тримаючись якомога правіше, а у разі його відсутності або неможливості рухатися по ньому - по краю проїзної частини назустріч руху транспортних засобів. При цьому треба бути обережним і не заважати іншим учасникам дорожнього руху.

2. Пішоходи, які переносять громіздкі предмети, або особи, які пересуваються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, велосипед чи мопед, везуть санки, візок тощо, якщо їх рух тротуарами, пішохідними чи велосипедними доріжками або узбіччями створює перешкоди для інших учасників руху, можуть рухатися по краю проїзної частини в один ряд.

3. За межами населених пунктів пішоходи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини, повинні йти назустріч руху транспортних засобів.

Особи, які рухаються узбіччям чи краєм проїзної частини в інвалідних колясках без двигуна, ведуть мотоцикл, мопед або велосипед, повинні пересуватися в напрямку руху транспортних засобів.

4. У темну пору доби та в умовах недостатньої видимості пішоходи, які рухаються проїзною частиною чи узбіччям, повинні виділити себе, а за можливості мати на зовнішньому одязі світлоповертальні елементи, для своєчасного їх виявлення іншими учасниками дорожнього руху.

5. Пішоходи повинні переходити проїзну частину по пішохідних переходах, у тому числі підземних і надземних, а у разі їх відсутності - на перехрестях по лініях тротуарів або узбіч.

Якщо в зоні видимості немає переходу або перехрестя, а дорога має не більше трьох смуг руху для обох його напрямків, дозволяється переходити її під прямим кутом до краю проїзної частини в місцях, де дорогу добре видно в обидва боки, і лише після того, як пішохід упевниться у відсутності небезпеки.

6. У місцях, де рух регулюється, пішоходи повинні керуватися сигналами регулювальника або світлофора.

У таких місцях пішоходи, які не встигли закінчити перехід проїзної частини дороги одного напрямку, повинні перебувати на островці безпеки або лінії, що розділяє транспортні потоки протилежних напрямків, а у разі їх відсутності - на середині проїзної частини і можуть продовжити перехід лише

тоді, коли це буде дозволено відповідним сигналом світлофора чи регулювальника та переконаються в безпеці подальшого руху.

7. Перед виходом на проїзну частину з-за транспортних засобів, що стоять, та будь-яких об'єктів, що обмежують оглядовість, пішоходи повинні впевнитись у відсутності транспортних засобів, що наближаються.

8. Чекаючи транспортний засіб пішоходи повинні на тротуарах, посадкових майданчиках, а якщо вони відсутні, - на узбіччі, не створюючи перешкод для дорожнього руху.

9. На трамвайних зупинках, не обладнаних посадковими майданчиками, пішоходам дозволяється виходити на проїзну частину лише з боку дверей і тільки після зупинки трамвая.

Після висадки з трамвая необхідно залишити проїзну частину не затримуючись.

10. У разі наближення транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком червоного та (або) синього кольору і (або) спеціальним звуковим сигналом пішоходи повинні утриматися від переходу проїзної частини або негайно залишити її.

11. Пішоходам забороняється:

а) виходити на проїзну частину, не впевнившись у відсутності небезпеки для себе та інших учасників руху;

б) раптово виходити, вибігати на проїзну частину, в тому числі на пішохідний перехід;

в) допускати самостійний, без нагляду дорослих, вихід дітей дошкільного віку на проїзну частину;

г) переходити проїзну частину поза пішохідним переходом, якщо є розділювальна смуга або дорога має чотири і більше смуг для руху в обох напрямках, а також у місцях, де встановлено огороження;

г) затримуватися і зупинятися на проїзній частині, якщо це не пов'язано із забезпеченням безпеки дорожнього руху;

д) рухатися по автомагістралі чи дорозі для автомобілів, за винятком пішохідних доріжок, місць стоянки і відпочинку.

12. У разі причетності пішохода до дорожньо-транспортної пригоди він повинен подати можливу допомогу потерпілим, записати прізвища та адреси очевидців, повідомити орган чи підрозділ міліції про пригоду, необхідні дані про себе і перебувати на місці до прибуття працівників міліції.

13. Пішохід має право:

а) на перевагу під час переходу проїзної частини позначеними нерегульованими пішохідними переходами, а також регульованими переходами за наявності на те відповідного сигналу регулювальника чи світлофора;

б) вимагати від органів виконавчої влади, власників автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів створення умов для забезпечення безпеки дорожнього руху.

14. Посадку (висадку) дозволяється здійснювати пасажиром після зупинки транспортного засобу лише з посадкового майданчика, а в разі відсутності такого майданчика - з тротуару чи узбіччя, а якщо це неможливо, то з крайньої смуги проїзної частини (але не з боку суміжної смуги для руху), за умови, що це буде безпечно та не створить перешкод іншим учасникам руху.

15. Пасажири, користуючись транспортним засобом, повинні:

а) сидіти або стояти (якщо це передбачено конструкцією транспортного засобу) в призначених для цього місцях, тримаючись за поручень або інше пристосування;

б) під час пересування на транспортному засобі, обладнаному ременями безпеки, бути пристебнутими, а на мотоциклі і мопеді - в застебнутому мотошоломі;

в) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення автомобільних доріг;

г) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху.

16. Пасажирам забороняється:

а) під час руху відвертати увагу водія від керування транспортним засобом та заважати йому в цьому;

б) відчиняти двері транспортного засобу, не переконавшись, що він зупинився біля тротуару, посадкового майданчика, краю проїзної частини чи на узбіччі;

в) перешкоджати зачиненню дверей та використовувати для їзди підніжки і виступи транспортних засобів;

г) під час руху стояти в кузові вантажного автомобіля, сидіти на бортах або в не обладнаному для сидіння місці.

17. У разі дорожньо-транспортної пригоди пасажир причетного до пригоди транспортного засобу повинен подати можливу допомогу потерпілим, повідомити про пригоду орган чи підрозділ міліції і перебувати на місці до прибуття працівників міліції.

18. Пасажир під час користування транспортним засобом має право на:

а) безпечне перевезення себе і багажу;

б) відшкодування завданих збитків;

в) отримання своєчасної і точної інформації про умови і порядок руху.

Начальник відділу
охорони праці

Є.Є. Басиль